

УДК 007 : 304 : 070

Роншина Ю.Р.¹

Тонкіх І.Ю.²

¹ студ. гр. СН-310 НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філол. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ОСОБЛИВОСТІ ВИСВІТЛЕННЯ НОВИН В ТЕЛЕГРАМ-КАНАЛАХ «ТСН» ТА «УКРАЇНА ЗАРАЗ»

Останнім часом телеграм-канали активно використовують не лише пересічні користувачі з метою приватного спілкування, а й журналісти – з метою професійної діяльності, зокрема поширення новин. Завдяки цій платформі можна формувати громадську думку та доносити до аудиторії суспільно важливу інформацію. При цьому поширення новин відбувається не лише у професійних журналістських телеграм-каналах, а й в аматорських. Відтак, актуальність обраної теми обумовлюється стрімким зростанням популярності месенджера «Telegram» як новинної платформи, а також трансформацією принципів висвітлення новин під час війни.

Мета роботи – визначити особливості висвітлення новин в телеграм-каналах «ТСН» та «Україна зараз».

Дослідженням інформаційних жанрів журналістики займається багато зарубіжних та українських науковців: З. Вайшенберг, М. Стівенс, М. Василенко, О. Голуб, О. Кузнєцова та ін. Телеграм-каналам як медійній платформі приділяють увагу О. Бондар, С. Бурлаков, В. Жугай, Ю. Зимбалева та ін. Проте особливої уваги сьогодні потребує

трансформація принципів висвітлення новин у месенджерах, що обумовлена специфікою поширення інформації на цій платформі.

Якщо до 2022 р. професійні журналістські стандарти висвітлення новин не зустрічали суттєвих перешкод, то з початком повномасштабного російського вторгнення проблем, а відповідно й порушень, стало набагато більше. Громадяни, як і раніше, потребують правдивої та актуальної інформації, але медіа постійно перебувають у стані балансування між своїм прямим обов'язком та потребою не завдати шкоди суспільству.

Це протиріччя відбивається у зміні ставлення до оперативності як головного критерію новинної журналістики: інформація про обстріли та їхні наслідки може бути використана ворогом, а тому її не варто оперативно поширювати. Надзвичайної актуальності набуває також принцип правдивості й достовірності інформації, адже анонімні телеграм-канали часто використовують як інструмент інформаційної війни.

Велика частина аудиторії вже понад два роки віддає перевагу телеграм-каналам як головному джерелу новин. Результати опитування Київського міжнародного інституту соціології свідчать, що лише 28% українців не погоджуються з тезою про те, що телеграм-канали завжди публікують перевірену інформацію. Крім того, КМІС зазначає, що «учасників фокус-груп влаштовує неправдива інформація в офіційних Telegram-каналах, висвітлена з метою підвищення бойового духу населення під час війни чи надання психологічної підтримки» [1]. При цьому користувачі часто не звертають уваги на авторство новинних каналів і довіряють аматорським ресурсам навіть більше, аніж верифікованим журналістським.

Одним із найпопулярніших наразі журналістських новинних телеграм-каналів є «ТСН новини». Його було створено понад 5 років тому, проте рекордну кількість підписників він зібрав у 2022 р.: якщо до повномасштабної війни на каналі було 60 тисяч реципієнтів, то наразі це 931 390, а кількість переглядів новини за добу складає приблизно 200 тисяч. Це свідчить про високу довіру аудиторії до цього джерела новин.

Особливостями висвітлення новин телеграм-каналу «ТСН новини» є оперативність, використання гіперпосилань на офіційний сайт медіа, мультимедійний формат повідомлень та інтерактивність. Під час повномасштабного вторгнення коментарі були відключені, але у читачів є можливість залишити свою реакцію на пост у вигляді емоджі (емотикону).

Незважаючи на те, що «ТСН» є офіційно зареєстрованим каналом онлайн-медіа, журналісти часто припускаються порушень під час висвітлення новин. Наприклад, у пості «“Росія на колінах проситиме зупинити війну”: відомий астролог назвав місяць, коли Україна звільнить Херсон» порушуються такі принципи як достовірність, об'єктивність та

баланс думок (наведено лише одну думку особи, яку не можна вважати компетентною).

До найпопулярніших аматорських новинних каналів належить телеграм-канал «Україна зараз». Незважаючи на те, що власник цього каналу залишається анонімним, ця платформа має позначку верифікації. Аудиторія каналу є більшою, ніж у професійного журналістського каналу: на початку лютого 2022 р. тут було близько 500 тисяч підписників, а наразі – 1,7 млн. Середнє охоплення однієї публікації за добу становить 400 тисяч переглядів.

Особливостями висвітлення новин у телеграм-каналі «Україна зараз», як і в «ТСН», є мультимедійність, лаконічність та інформаційна насиченість повідомлень. Канал залишається російськомовним, хоча більшість ресурсів ще до 2022 р. перейшли на державну мову. У порівнянні із «ТСН» телеграм-канал «Україна зараз» щодоби постить набагато більше новин, у зв'язку із чим виникають сумніви щодо того, чи встигають їх перевіряти на достовірність.

Як свідчать результати моніторингу Інституту масової інформації, рекламні матеріали новинного каналу «Україна зараз» становлять 6% загальної кількості контенту: «В моніторинговий період найбільше постів з ознаками замовлення стосувалися діяльності та допомоги Ріната Ахметова (сім постів). Окрім реклами, яка стосувалася фонду Ахметова, адміни розміщували матеріали замовного характеру, які стосувалися «Нової пошти», послуг страхової компанії, та рекламні пости про криптовалюту. Також зафіксовано, що адміни розміщували пости іміджевого характеру з ознаками замовлення. Такі пости стосувалися ігрового бізнесу, який якраз напередодні був внесений до санкційних списків» [2].

Отже, як свідчать показники приросту аудиторії, телеграм-канали у 2022–2023 рр. стали головним джерелом новин для більшості користувачів мережі. Проте пересічні читачі часто не звертають уваги на анонімність авторства, достовірність джерел інформації та дотримання професійних принципів висвітлення новин. Через це замість об'єктивної та правдивої інформації вони отримують маніпулятивні й замовні матеріали та приховану рекламу. При цьому такі аматорські канали викликають більшу довіру аудиторії, ніж професійні журналістські, що становить загрозу інформаційній безпеці суспільства. Під час війни ця проблема потребує особливої уваги і може стати об'єктом досліджень у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Як функціонують та завойовують аудиторію неінституціоналізовані новинні телеграм-канали українського сегменту. Аналітичний звіт. Київ: ГО «Український інститут медіа та комунікації», 2023. 68 с. URL:

<https://www.jta.com.ua/wp-content/uploads/2023/02/Telegram-Channels-2023.pdf>
(дата звернення: 03.04.2023).

2. Анонімність та російські гроші. Хто фінансує українські телеграм-канали? *Детектор медіа*. 05 квітня 2023. URL: <https://detector.media/infospace/article/209798/2023-04-05-anonimnist-ta-rosiyski-groshi-khto-finansuie-ukrainski-telegram-kanaly/> (дата звернення: 07.04.2023).